

ROMANIA NOUA

Abonamente: 1 Lună . . . . . Lei 8
6 Luni 45
1 An 80

ORGAN DE PROPAGANDA NAȚIONALĂ

— Plata anunțurilor după învoială —
— Redacția și Administrația —
— Strada Gogol No. 39 — Chișinău —

Director: Dr. ONISFOR GRIBU

Iese în fiecare zi de lucru
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările

Prim-Redactor: Dr. ION MATEIU

UNIVERSITATEA POPULARĂ

— Cu prilejul încheierii cursurilor —

Eri s'au încheiat cursurile universității populare din Chișinău. Acest fapt implică în mod firesc o seamă de constatări, chemate să dea nu numai o iconă resumativă a muncii intelectuale desfășurate aici, ci mai ales să justifice înalta valoare morală ce o reprezintă Universitatea populară în impetuoașă mișcare de redeschidere națională a Basarabiei.

Ideea universității s'a desfacut din recunoașterea necesității unui apăsământ, care treacă peste cadrul acțiunilor incidenteale, să îmbrățișeze în mod sistematic toate mijloacele culturale pentru întărirea vieții românești, înfruptate cu atâtea sacrificii și silinți idealiste.

Costul universității nu putea fi interpretat în sens pur științific și nici n'avea să se mărginească la o simplă activitate de popularizare, care să pună în evidență adâncimea filozofică și înălțimea imaginativă a neamului nostru.

Chemarea ei suprimă se concentrează în atribuțiile de luptă militantă pentru crearea unei stări de spirit nouă, care smulgând pe Moldovenii din orbitoarea captivitate a educației rusești, să le deschidă perspectiva senină și învigoratoare a vieții românești.

Chiar în inaugurarea festivă din 13 Februarie, gazeta noastră a sesizat de curioasă să sublinieze această obligațiune direcțională, arătând că universitatea din Chișinău trebuie să pomenească delia frământările istorice cari sbuciumă sufletul poporului românesc în aceste zile de sfârșituri uriașe. Altfel ea riscă să rămână o instituție scarbădă, care ar fi dat ce-i drept o cantitate de cunoștințe variate și interesante, dar lipsite de infuziunea divină a conștiinței naționale, creatoare de simțiri avântate și de îndrumare cuceritoare spre zările aproape uitate ale pământului strămoșesc.

Poate niciodată în trecut nostru de luptă spre lumină, nu s'a ivit un așezământ similar, care în împrejurări neobișnuite să justifice într'o formă mai deplină necesitatea și utilitatea lui categorică.

Și tocmai înțelegând această însemnătate specială, inițiatorii ei s'au gândi să-i dea în adevăr caracterul unei populașe organizații, care în formă ușoară, dar plină de viață, să readucă în inima Moldovenilor de zice, duioasa simțire națională, sugrumată prin răstăcirile și întinericuri unui veac de tristă robie țaristă.

A fost un noroc unie în felul lui, că această idee a putut fi servită de acel mănunchiu de intelectuali, pe cari războiul nostru — concentrându-i din toate provinciile românești în pământul Basarabiei deslanțuite, — i-a grupat în jurul Universității populare, unde înfruntarea un steg de luptă națională și de jertfă frățeană.

Prin munca lor bucurătoare s'a desfășurat acel mișcător proces de înviere, care dela începuturi sfioase a trecut la proporții largi și sistematice, cuprinzând în avânturile lui educative toate aspectele problemei românești.

Zi de zi, ascaltătorii moldoveni aveau prilejul să se introducă nu numai în tainele limbii noastre, ci să simtă tot mai înțelegător și frumusețea literaturii românești, a cărei vrajă le încăleca sufletul și le aprindea simțirile.

Dar când glasul istoricului, z-

grăvea în cadența emoției ori în înălțimea însuflețirii paginile de suferință și de glorie ale neamului nostru, în blânzii ochi moldoveni strălucea lacrima durerii ori mândria înălțătoare a vredniciei strămoșești.

Această operă de nuanșă sentimentală se completa prin acele excursii ușoare în domeniul științei, cari aduceau cunoștinți despre pământul românesc, îmbogățind orientarea privitoare la dezvoltarea și contribuțiile vieții noastre sufletești.

Această operă de nuanșă sentimentală se completa prin acele excursii ușoare în domeniul științei, cari aduceau cunoștinți despre pământul românesc, îmbogățind orientarea privitoare la dezvoltarea și contribuțiile vieții noastre sufletești.

Chemarea ei suprimă se concentrează în atribuțiile de luptă militantă pentru crearea unei stări de spirit nouă, care smulgând pe Moldovenii din orbitoarea captivitate a educației rusești, să le deschidă perspectiva senină și învigoratoare a vieții românești.

Chiar în inaugurarea festivă din 13 Februarie, gazeta noastră a sesizat de curioasă să sublinieze această obligațiune direcțională, arătând că universitatea din Chișinău trebuie să pomenească delia frământările istorice cari sbuciumă sufletul poporului românesc în aceste zile de sfârșituri uriașe. Altfel ea riscă să rămână o instituție scarbădă, care ar fi dat ce-i drept o cantitate de cunoștințe variate și interesante, dar lipsite de infuziunea divină a conștiinței naționale, creatoare de simțiri avântate și de îndrumare cuceritoare spre zările aproape uitate ale pământului strămoșesc.

Poate niciodată în trecut nostru de luptă spre lumină, nu s'a ivit un așezământ similar, care în împrejurări neobișnuite să justifice într'o formă mai deplină necesitatea și utilitatea lui categorică.

Și tocmai înțelegând această însemnătate specială, inițiatorii ei s'au gândi să-i dea în adevăr caracterul unei populașe organizații, care în formă ușoară, dar plină de viață, să readucă în inima Moldovenilor de zice, duioasa simțire națională, sugrumată prin răstăcirile și întinericuri unui veac de tristă robie țaristă.

A fost un noroc unie în felul lui, că această idee a putut fi servită de acel mănunchiu de intelectuali, pe cari războiul nostru — concentrându-i din toate provinciile românești în pământul Basarabiei deslanțuite, — i-a grupat în jurul Universității populare, unde înfruntarea un steg de luptă națională și de jertfă frățeană.

Prin munca lor bucurătoare s'a desfășurat acel mișcător proces de înviere, care dela începuturi sfioase a trecut la proporții largi și sistematice, cuprinzând în avânturile lui educative toate aspectele problemei românești.

Zi de zi, ascaltătorii moldoveni aveau prilejul să se introducă nu numai în tainele limbii noastre, ci să simtă tot mai înțelegător și frumusețea literaturii românești, a cărei vrajă le încăleca sufletul și le aprindea simțirile.

Dar când glasul istoricului, z-

Dar când glasul istoricului, z-

Viața

Adesea cu mintea atât de deșartă
Cu sufletul gol și pustiu,
Măntrește e viața și dacă vreddă
Putea-voi întreaga s'o știu.

Și atunci ca prin farmec se face lumină
În căgete-mi searbăd și'n gând,
Și mintea n'r'o clipă pornește senină
Să n'ngere la fraze pe rând.

O! viața e răul ce vine din munte
Cu fărâmi atât de pustii,
Ce-aduce să n'ngroape cascădă de undă
La malul durerilor vii.

Viața-i o mare cu fărâmi înținate
Un cloot năvalnic de spume,
Cu stropi de iluzii, cu valuri de vise
Cu giruri de stânci fără nume.

Viața-i un secol, viața-i o clipă,
O clipă născută din noapte,
O stea care cade, un freacădă de-aripă
Un murmur poezie de șoapte.

Viața-i o plantă crescută în zădăria
Sădită'n același pământ,
Cu flori minunate, cu spini de durere
Ce tremură vegine la vânt.

Viața-i o carte cu strofe mărșale
Coardă citită pe rând,
Zădărnice cu ochii pe file trecute
Înseri să mai vezi vre-un cuvânt.

O! viața mai este o floare urzită
Așa cum a erul Dumnezeeu,
Pe-nvădâmp deiluzii și de creșcă stropită
Cu lacrimi amare merse.

Viața-i o marmură rece pe care
O mână numită destin,
Tot așa de arădată merșeala
Cu dală mutată'n venin.

O! viața-i o cale atât de neurcădă
O cale cu mii de poezii,
Și simțiri în lume nu vezi că-i arată
Pe care anume să treci.

Așa este viața, cu stie amare
Când vegine la ea te gândești
Adesea cu timpul povară îți pare
Și totuși tot vrei s'o trăiești

Viorica Bătușoia

Comisia bisericească

La 20 Iulie era vorba să se ție Saborul bisericesc al Basarabiei, sau cum i s'a zis mai târziu Adunarea eparhială. Din pricină că lucrările n'au putut fi terminate până la acest timp, adunarea s'a amânat până la un alt termen.

Mi se pare că la această comisie se lucrează anume prea încet și aceasta din pricina membrilor ruși cari pun fel de fel de pedici în calea unei organizări bisericești potrivite cu nevoile neamului nostru.

Cum lucrările comisiei s'au început încă pe timpul Republicii, când Biserica basarabeană putea să aibă un alt punct de vedere decât cel de astăzi, credeam că lucrările comisiei trebuie să se încheie îndată și l. P. S. Arhiepiscopul Nicodem să numească o comisie specială de 8-10 membrii din toate țările locuite de români, care să ia din nou în mână toate lucrările comisiei și să le examineze cu toată băgare de seamă, să le traducă pe românește și numai după aceea să fie ele înaintate adunării speciale spre dezbateri și aprobare.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Altfel su lucrările comisiei rusești de până acum care a lucrat după indicațiile și cu binecuvântarea fostului arhiepiscop rus Anastasie, — nu se poate face nici o treabă și e păcat de atâtea timp și de atâtea cheltuieli zadărnice.

Noua ofensivă din Franța

După o clipă de repaos Aliații au început o nouă ofensivă pe frontul din apus.

Franco-Englezii au atacat între Anser și Avro pe un front de 80 km. pătrunzând în linile germane. Ofensiva urmează în condițiuni favorabile Aliaților.

Insuși comunicatul german recunoaște acest fapt zicând: „dușmanul a pătruns în linile noastre“. Trei zeppeline sburăd deasupra Franței, aviația franceză a doborât două din ele, iar al treilea a scăpat ca prin minune.

Recrutarea inteligenței naționale

În viața fiecărui popor o colosală însemnătate are clasa inteligentă.

Inteligența adevărată e conducătoarea poporului. Ea cârmuște pe popor și îl duce pe calea adevăratului la un viitor mare și frumos.

Și la noi se confirmă acest adevăr. Numai prin munca uriașă a inteligenței noastre naționale și democratice am realizat noi un vis frumos — Unirea.

Unirea Basarabiei cu Țara-Mamă a făcut-o inteligența noastră luată din sânul poporului și alții... Unirea s'a făcut la — Chișinău, da, nu aiura.

A luptat zece de ani pentru realizarea ideii naționale a Unirii ținerimea inteligentă satească luată din sânul poporului. Ținerimea care s'a înălțat din Talpa țării și care mai mult a crescut cu mămăligă și borș cu cruce. Inteligența din oraș este — ruschi moldovani. A fost și a rămas pasivă în lucrurile naționale.

Astfel poporul este ogorul pe care răsar și crește inteligența adevărată. Satul e izvorul unde se naște inteligența națională, și sanatoasă, cuminte limpede, cu idei frumoase.

Da se naște și crește tânără inteligența satească foarte prin grele înprejurări. Și ea este foarte puțină.

Da se naște și crește tânără inteligența satească foarte prin grele înprejurări. Și ea este foarte puțină.

Prea mult oportunism

Între greutățile ce se întâmplă cu românizarea diferitelor instituții și peste tot a vieții noastre publice din Basarabia, nu greșim dacă vom spune că vina principală o poartă oportunismul nejustificat al multor persoane fruntașe și distinșe din societatea românească.

Pinea românului este să nu jicnească pe nimeni, să nu șopere pe nimeni. Mai bucuros însă chiar din dreptul său, numai să nu vateme pe altul. Va fi poate aceasta o încredere în sine, că el un suferinici o știrbire, dacă este prevenitor față de cei care convinge ori trăște împreună.

În timpuri normale, vederile acestor ar putea avea și oarecare trecere.

Evaluarea principiilor moderne însă, ne îndrumă și pe noi, să păstrăm unele din obiceiurile noastre și să fimem cont de cele ce se petrec în jurul nostru.

Nu este nici o jicnire, dacă noi, în casa noastră ne întocmim lucrurile, așa, cum o cer interesele noastre, cum este dreptul nostru. Cine se poate supăra, dacă în școala și biserica românească, dacă la judecătoria românească, la poliția românească, noi ne vom folosi de limba românească? De ce atâtea rezervă în toate părțile? Pentru ce atâtea considerații; de pildă, la Băncile de credit și la Cooperativele de consum? De ce să nu în-

Între greutățile ce se întâmplă cu românizarea diferitelor instituții și peste tot a vieții noastre publice din Basarabia, nu greșim dacă vom spune că vina principală o poartă oportunismul nejustificat al multor persoane fruntașe și distinșe din societatea românească.

Între greutățile ce se întâmplă cu românizarea diferitelor instituții și peste tot a vieții noastre publice din Basarabia, nu greșim dacă vom spune că vina principală o poartă oportunismul nejustificat al multor persoane fruntașe și distinșe din societatea românească.

Între greutățile ce se întâmplă cu românizarea diferitelor instituții și peste tot a vieții noastre publice din Basarabia, nu greșim dacă vom spune că vina principală o poartă oportunismul nejustificat al multor persoane fruntașe și distinșe din societatea românească.

Sunt prin sate foarte mulți copii, tineri, cu minte mare, luminoasă, sunt copii cu talente. Dar prin grele înprejurări ale vieții mințile lor ruginește și o amonțată a se pierde.

Să ne îngrijim de acești copii și să le dăm educație, învățatură. Realizarea acestei idei se poate așa: copii cu talente, cari termină cursul de școală primară, să fie primiți prin grija Statului în școlile secundare; după ce vor termina școala secundară să fie primiți în școala superioară. Toată vremea acești copii se vor folosi de mijloacele Statului. Statul poate să înființeze pentru acești copii internate...

Trebuie mijloace pentru acest sfânt lucru. Și mijloace multe. Și când ajunge chestia la mijloace noi căm întodeauna cotimim.

Dar dacă se găsească mijloace pentru lucruri mici și vremelnice, cred că vom găsi și pentru un lucru sfânt și vecinic. Astfel ne putem peste căți-va ani avea un contingent de inteligenți.

Ca să avem deci inteligenți naționaliști culți, buni muncitori trebuie să se deschidă ușa în școlile superioare românești pentru mai mulți tineri Români Basarabeni.

Sperăm și credem.

Vasile Loghinescu
Student basarabean

Sperăm și credem.

Vasile Loghinescu
Student basarabean

Sperăm și credem.

Vasile Loghinescu
Student basarabean

Sperăm și credem.

Vasile Loghinescu
Student basarabean

Sperăm și credem.

Vasile Loghinescu
Student basarabean

Sperăm și credem.

Vasile Loghinescu
Student basarabean

Sperăm și credem.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Programul de pace al Președintelui Wilson

Ni se transmite din loc competent, în rezumat, programul de pace pe care l'a expus Congresului d. Wilson:

1. Acordurile de pace încheiate deschis.
2. Libertatea navigațiunei pe mări, în afară de apele teritoriale afară de cazul când aceste mări vor fi închise prin o acțiune teritorială în vederea executării de tratate internaționale.
3. Suprimarea pe cât va fi posibil, a tuturor barierelor economice.
4. Reducerea armamentelor.
5. Aranjarea liberă, într un spirit imparțial, a revendicărilor coloniale, fiind cont de interesele populațiilor indigene.
6. Evacuarea tuturor teritoriilor rusești și regularea tuturor chestiunilor privitoare la Rusia, astfel ca să asigure cea mai bună și cea mai largă cooperare a celorlalte națiuni ale lumii spre a-i da Rusiei ocazia să-și fixeze propria dezvoltare politică și națională.
7. Evacuarea și restaurarea Belgiei, fără nici o tentativă de a limita suveranitatea de care s'a bucurat față de celelalte națiuni libere.
8. Întregul teritoriu francez va trebui evacuat, părțile invadate vor trebui restaurate pe de-a întregul.
9. Reajustarea frontierei italiene, urmând liniile naționalităților.
10. Popoarelor Austro-Ungariei, al căror loc printre națiuni va fi salvat, va trebui să li se dea pentru prima oară ocazia pentru o dezvoltare autonomă. De două luni președintele a spus că toate națiunile Austro-Ungare vor trebui să fie libere, și el a recunoscut viltarea republicii ceco-slovace.
11. România, Serbia, Muntenegru vor trebui evacuate. Serbiei i se va acorda liber acces la Mare, Statelor balcanice li se vor da garanții internaționale pentru independența politică, economică și integritatea teritorială.
12. Suveranitatea și siguranța vor fi asigurate Imperiului otoman, dar siguranța și autonomia trebuie garantate naționalităților care trăiesc în prezent sub acest imperiu. Dardanelele vor constitui o trecere liberă deschisă în permanență, sub garanții internaționale.
13. Un stat polon independent va trebui constituit cuprinzând teritoriile locuite de populațiunile incontestabile poloneze cărora li se va asigura liber acces la Mare. Independența politică, economică și integritatea teritorială a acestor populațiuni se va garanta prin o convenție internațională.
14. O societate generală a națiunilor va trebui formată în virtutea convențiilor speciale, având de scop să dea garanții reciproce de independență politică și teritorială tuturor acestor State mici.

D. Wilson a addogă că pentru apărarea și triumful acestui program Statele-Unite sunt gata să sacrifice existența lor și să pună în joc tot ceace posedă.

Din N. R.

